

Projectopdracht en Plan van aanpak

**Eerste verkenning circulaire economie & samenleving voor
gemeente De Wolden en Hoogeveen**

Datum: 8-7-2024

Eenheid Strategisch Beleidscentrum

Inhoudsopgave

Aanleiding	3
Projectopdracht.....	4
Plan van aanpak gehele project.....	6

A. Inleiding

A1. Aanleiding

Nederland committeerde zich in het Nationaal Programma Circulaire Economie 2023-2030 aan een belangrijke doelstelling: 100% circulair in 2050, waarvan 50% gerealiseerd in 2030. In een circulaire samenleving gaan we efficiënter en zorgvuldiger om met grondstoffen, materialen en producten. We zijn daardoor minder afhankelijk van de winning en productie van nieuwe grondstoffen en materialen.

In de diverse P&C cyclus documenten van zowel De Wolden als Hoogeveen wordt circulariteit aangestipt. In het collegeprogramma van Hoogeveen worden de toekomstbestendige bedrijventerreinen benoemd, net als het thema afval. Voor de Wolden komt de doelstelling (100% circulair in 2050) naar voren in het collegeprogramma 2022-2026.

Circulariteit is een urgent thema dat vraagt om een gemeentelijke visie en aanpak. Er zijn meerdere lokale initiatieven in uitvoering. Het ontbreekt nog aan samenhang en borging van deze initiatieven.

Daarnaast hebben we als Samenwerkingsorganisatie De Wolden Hoogeveen ook een voorbeeldrol te vervullen. Hierbij zoeken we ook aansluiting bij overkoepelende regionale initiatieven met als doel te leren van elkaar en elkaar te versterken.

Er zijn verschillende activiteiten en projecten gestart vanuit de gemeenten en de SWO. Bovendien zijn er verschillende signalen van onderop uit de samenleving. Er lijkt nu behoefte aan een meer gerichte aanpak en sturing op deelonderwerpen en samenwerkingsverbanden op dit thema. We kunnen ons eigen gebruik van grondstoffen optimaliseren, en door het sluiten van kringlopen doen we meer met minder. Afval bestaat niet in de toekomst.

A2. Projectaanpak

In dit project maken we een eerste inventarisatie/verkenning van het werkveld circulaire economie en samenleving. Vervolgens stellen we een eerste notitie op met uitgangspunten om te komen tot een gezamenlijke definitie van circulaire economie en samenleving en een verkenning van de kansen voor aanjagen van die nieuwe economie. Dit vormt het vertrekpunt om op te halen wat er leeft. Het is een opmaat naar een op te stellen visie Circulair in 2025 voor Hoogeveen en beleid voor De Wolden.

B. Projectopdracht

B1. Doel

Primair

1. Inzicht krijgen in wat er speelt in de samenleving van de gemeenten De Wolden en Hogeveen en in de SWO op dit werkveld.
2. Inzicht krijgen in wat er speelt in regioverband en in de nieuw opgestarte netwerken.
3. Komen tot een definitie van circulaire economie en samenleving en uitgangspunten voor nieuw te formuleren beleid

Secundair

In de organisatie gezamenlijke focus en draagkracht bij verschillende teams voor dit thema definiëren.

B2. Projectresultaat

Het resultaat is een notitie met een beeld van werkveld (1) en kansen in beide gemeenten op het gebied van circulariteit (2 en 3), een overzicht van de regionale netwerken en wat zij bieden (4), een definitie van circulaire economie en samenleving (5) en uitgangspunten voor het schrijven van een visie op circulaire economie en samenleving in 2025 voor Hogeveen (6) en de Wolden (7).

B3. Projectafbakening

We focussen ons op de doelen zoals gesteld in het Klimaatakkoord en in het Nationaal Programma Circulaire Economie.

Om de doelstellingen uit het klimaatakkoord van Parijs te kunnen halen, moet ook de wereld veranderen in een circulaire economie. Een circulaire economie zorgt voor ongeveer 20 procent minder broeikasgassen in de lucht en kan daarmee structureel bijdragen aan de afspraken uit het Parijsakkoord. In een circulaire economie wordt slimmer en zuiniger omgegaan met grondstoffen, om zo verspilling en vervuiling tegen te gaan. Dat kan door het stimuleren van het delen van bezittingen zoals een auto, maar ook door het slim hergebruiken van materialen en primaire grondstoffen. Circulariteit is meer dan het recyclen van afval. Door veranderingen in de hele keten

levert de transitie naar een circulaire economie een belangrijke bijdrage aan een duurzame economie én een beter leefklimaat.

In het Nationaal Programma Circulaire Economie worden deze doelstellingen nader aangescherpt: 50 % circulair in 2030 en 100% in 2050. (Nadere uitwerking van deze doelen volgt in de verkenning).

Daarnaast hanteren we de uitgangspunten van de beide
Collegieuitvoeringsprogramma's/begrotingen

We ontwikkelen een document voor beide gemeenten. Op basis van de verkenningsnotitie kan een start gemaakt worden met het formuleren van afzonderlijk beleid voor De Wolden en Hoogeveen. Circulaire economie en/of samenleving overschrijdt de verschillende beleidsterreinen in de organisatie.

B4. Uitgangspunten project

- Dit thema vraagt actie, zeker gezien de doelstellingen.
- We gebruiken dit jaar om een verkenning uit te voeren. Dit doen we op basis van vragen vanuit de samenleving (zowel inwoners als bedrijven), (vragen vanuit) de interne organisatie, en we aansluiten bij twee regionale initiatieven die gemeenten helpen om deze transitie in goede banen te leiden.
- We betrekken onze interne en externe stakeholders bij de verkenning.

B5. Opdrachtgever en projectleider

De bestuurlijk opdrachtgever voor Hoogeveen is wethouder dhr J. Westendorp. Voor De Wolden is dit wethouder mw. G. Hempten.

C. Plan van aanpak gehele project

C1. Projectfasering

Fase	Planning
Fase 1 plan van aanpak opstellen	Q2 mei
Fase 2 inventariseren	Q2 juni/juli
Fase 3 Voorbereiding uitwerking	Q3 Juli/aug
Fase 4 Realisatie notitie	Q3 aug/ sept
Fase 5 bestuurlijk vaststellen	Oktober 2024

C2. Financiën

Er zijn geen extra middelen nodig in deze fase.

C3. Risicoanalyse

Risico's	Beheersmaatregel
Verschillende ambities op dit vlak (bestuurders onderling/ bestuurders en organisatie en samenleving)	Goed, eerlijk en transparant met elkaar in gesprek over dit onderwerp.
Verschillende belangen per gemeente en ook organisatie SWO	Goed onderscheid aanbrengen in ambitie per gemeente en de SWO. Indien noodzakelijk aparte processen/documenten.
Circulaire economie en circulaire samenleving is een brede en omvangrijke opgave	Goede verkenning en steeds tussentijds resultaten bestuurlijk stemmen om de juiste focus en prioritering aan te brengen.

C4. Participatie

We betrekken stakeholders uit de netwerken.

C5. Projectorganisatie

Samenstelling projectgroep

1. Jolanda Howell
2. Dorinda Hijszeler
3. Sandra van Slageren

Daarnaast bilaterale afstemming met verschillende disciplines in de organisatie, zoals milieu en afval en economie, inkoop.

Na deze fase zal afdeling communicatie een zeer belangrijke rol gaan spelen.

C6. Gerelateerde thema's

We verwachten een nauwe relatie met de volgende onderwerpen.

- het project Toekomstbestendige Bedrijventerreinen
- de Energietransitie
- MVOI
- (Evaluatie) grondstoffenplan
- de Woonzorgvisie
- het verduurzamen interne organisatie (volgt op korte termijn)
- ...

De thema's en/of onderdelen daaruit zullen onderdeel uitmaken van de verkenning.

C7. Doorkijk

Na de verkenning zullen de resultaten voorgelegd worden en wordt in de gewenste situatie een visie Circulair opgesteld.

Overigens goed om te noemen is dat we in de praktijk al op meerdere manieren met circulariteit bezig zijn.

We hebben afgesproken om hier mee verder te gaan en hiernaast de verkenning te starten wat gaat leiden tot een visiedocument. Een aantal highlights van circulaire huidige activiteiten nemen we hierop:

Intern:

- Team afval en grondstoffen heeft vooral aandacht voor circulariteit in regionaal verband via Markerein

- Bij Team EZ is circulariteit één van de speerpunten en dit is ook steeds vaker gespreksonderwerp in het contact met bedrijven
- Inkoop via Team facilitair
- Team Vastgoed, o.a. door inspiratiesessies bij DOC33/Alfa-college.

Hierbij wordt uit eigen beweging contact gezocht met Team Duurzaamheid, die hier ook bij betrokken is. Hier zie je intrinsiek gemotiveerde collega's die de noodzaak zien om meer circulair te gaan denken en doen. Ze vinden het hierbij prettig om te sparren met team Duurzaamheid. Bijvoorbeeld; gaan we een pand direct laten slopen, of gaan we inspanning leveren om te kijken of er nog bruikbare materialen in het pand zijn? Dit heeft invloed op grondstoffen, maar ook op het financiële plaatje.

- Aanvalsplan groen-blauw (Hoogeveen)

Open gesprekken over waar kunnen we stenen/bepanting hergebruiken bij een nieuwe ontwikkeling of herontwikkeling?

Ook ondersteunen we initiatieven waar bijvoorbeeld planten geruild kunnen worden.

- Steeds meer komen er vragen over circulariteit van inwoners en bedrijven.

Extern waar wij bij betrokken zijn/in gekend worden:

- Tussenstation Bork (Hoogeveen); soort Marktplaats waar vraag en aanbod van gebruikte materialen

- Afvalkathedraal Koekangerveld (De Wolden) (gemeente als partner), een theater opgebouwd uit afval uit de gemeente De Wolden en waar een theaterstuk op gevoerd wordt rondom dit thema.

- Gebiedscoöperatie Zuidwest Drenthe (De Wolden) met o.a. gerecycled bermgras

- Woningcorporaties gaan steeds meer circulair bouwen

- Bedrijven (De Wolden en Hoogeveen) zoals VEPA (plastic uit grachten), De Graaf Bakeries (koekjes van geredde bananen), Narline (voedsel uit eigen moestuin), kledingzaak De Jongens (knuffels van recyclede spijkerbroeken), kringloopwinkels die contact zoeken.

- Bewonersinitiatieven zoals de wijk- deelbibliotheek, plantenruilinitiatieven en de voedseluitdeelpunten.

- Veehouderijen met biogas

Veel initiatieven worden vanuit de markt opgepakt. Inwoners en bedrijven vragen van de gemeente het goede voorbeeld te geven. We bieden soms faciliteiten.

Heel vaak wordt 'circulariteit' ook niet specifiek benoemd, terwijl er veel gebeurt rondom dit thema. Dit gaat natuurlijk de komende periode gewoon door. Na de verkenning zal voor beide gemeenten een visie Circulair opgesteld worden.

C8. Regionale verkenningen

Heel Nederland en dus ook alle gemeenten krijgen te maken met de circulaire uitdagingen. Om hierop te anticiperen zijn een aantal regionale initiatieven ontstaan. Als gemeente zijn wij hierbij betrokken:

Provincie Drenthe

Vanuit de provincie Drenthe is een initiatief ontstaan (in samenwerking met gemeente Midden-Drenthe en gemeente Assen) om samen op te trekken met de Drentse gemeenten op dit onderwerp. Enerzijds omdat het een transitie is welke elke gemeente zal (moeten) ondergaan en de gemeentes elkaar hierin kunnen helpen en van elkaar leren. Anderzijds om een soort blauwdruk te ontwikkelen waarmee elke gemeente voordeel kan behalen en we niet met z'n allen het wiel opnieuw gaan uitvinden.

Circulariteit is een omvangrijk thema en gaat zowel over de interne organisatie als de externe omgeving. Na een eerste inventarisatie is ervoor gekozen om (vooralsnog) met de volgende bouwblokken te starten:

- ontwikkel een circulaire visie en beleid
- circulair inkopen en aanbesteden
- omgevingswet als circulaire wegwijzer
- maak (woning)bouw circulair
- stimuleren circulair ondernemen
- benut afval als grondstof
- voedsel, lokaal en gezond
- activeer je inwoners

Het idee is dan dat een gemeente keuzes kan maken tussen de bouwstenen op basis van affiniteit en/of waar mee te starten.

Wij zijn betrokken bij dit project en nemen deel aan de bijeenkomsten.

RAAK

Het project RAAK is een initiatief vanuit de Regio Zwolle en heeft als doel gemeenten en andere organisaties op weg te helpen op het gebied van circulariteit en regionaal te versterken. .

Er wordt gewerkt vanuit de onderzoeksvraag:

Hoe kan een gemeente met gerichte gesprekken over haar governance-aanpak en de inzet van transitie makelaars haar governance capaciteit vergroten voor het versnellen van de ontwikkeling van de lokale en regionale circulaire economie?

Tijdens het project gaan de deelnemers aan de slag met:

- het bestuurlijk vermogen om CE te bevorderen
- stijlen van governance
- rol van transitie makelaars

Deelnemers zijn

- gemeenten die een actieve bijdrage leveren (1e ring, 8 gemeenten)
- gemeenten die meekijken (2e ring, 7 gemeenten)
- kennispartners (3e ring)
- disseminatiepartners (4e ring)

RAAK bestaat uit gezamenlijke bijeenkomsten en maatwerkadvies per gemeente en het project wordt aangestuurd door Hogeschool Saxion en Hogeschool Windesheim. Het betreft een 2-jarig project (verwachte afsluiting september 2025).

Onze inzet is deelname in de 2^e ring die voornamelijk bestaat uit deelname aan een aantal bijeenkomsten.

Beide projecten ons kennis, handvatten en een netwerk om de circulaire economie en samenleving binnen onze gemeenten vorm te geven.

De projecten hebben een andere insteek wat het interessant maakt, kunnen ons verder helpen en geven ons input om mee te nemen in de verkenning. Onderstaande weergave laat de verschillende insteken zien.

